Efikasiteti i energjisë në shtëpi

Kurseni me përpjekje e vogël shumë energji.

energieschweiz.ch

energieschweiz

Efikasiteti i energjisë nga blerja e re në riciklim

Si mund të kursej energji në shtëpi? Ka shumë opsione, të cilat në faqet e ardhshme do mund ti lexoni: Ne do t'ju tregojmë se si mund të dalloni një pajisje si mund t'i përdorni pajisjet tuaja edhe më me efikasitet dhe t'i riparoni ato në mënyrë të qëndrueshme ose t'i hidhni ato.

Blini pajisje efikase për energji
Kur blini një pajisje shtëpiake, duhet t'i kushtoni vëmendje sa efikase është. Në fund të fundit, efikasiteti i energjisë është një gjë e madhe ndikon në atë që pajisja do t'ju kushtojë në planin afatgjatë.

Etiketa e energjisë është shumë e dobishme për këtë, sepse ju lejon që efikasitetin e energjisë së pajisjeve të ndryshme me njera tjetrën të krahasohet. Kjo broshure ju jep një pasqyrë të kuptimit individual, të simboleve në etiketë,se si etiketat e reja kundrejt etiketave të vjetra ndryshojnë dhe cila etiketë vlen për cilën pajisje.

Efikasiteti i energjisë në shtepi
E lini frigoriferin të hapur ndërsa shtoni shpejt pak qumësht në kafe. Ose lani vetëm me një kazan lavatriceje gjysmë të mbushur, sepse dëshironi të vishni menjëherë veshjen tuaj të preferuar. Të gjithë jemi të njohur me situata të tilla që harxhojnë energji në mënyrë të panevojshme. Mund të kursehen shumë energji dhe para, veçanërisht në shtëpi. Ju mund të gjeni se si ta bëni këtë në këshilla për pajisjet individuale.

Qëndrueshmëria përmes riparimit dhe riciklimit
Jetëgjatësia dhe përdorimi i mëtejshëm i pajisjeve shtëpiake kanë gjithashtu ndikim në efikasitetin e tyre energjetik. Në këtë broshurë do të mësoni se çfarë opsionesh keni për riparim dhe riciklim.

Merrni këshilla të tjera

Shumica e artikujve në këtë broshurë kanë një kod QR pranë tyre. Skanoni atë me anë të kamerës së telefonit dhe do të merrni shumë informacione specifike për tematika dhe këshilla rreth blerjes dhe përdorimin, riparimin dhe riciklimin e pajisjeve shtëpijake.

Po kërkoni këshilla për një temë tjetër të lidhur me energjinë?
Ne kemi botimin e duhur për të gjitha fushat.

Sa shumë energji elektrike konsumoni?

Një familje tipike zvicerane me dy persona konsumon në vit rreth 2190 kWh energji elektrike. Si jeni ju me konsumimin e energjisë elektrike? Bëni këtu një krahasim.

A është një familje tipike mesatarja?
Pse flasim për një familje tipike, dhe jo mesatare ka një arsye të thjeshtë: Familje me Ngrohje elektrike ose ujë me ngrohje elektrike harxhon shumë më tepër energji dhe pothuajse dyfishon konsumin mesatar të energjisë. Një një familje tipike nuk ka asnjë të pajisura me sistemet e përmendura më sipër. Kjo është arsyeja pse ato merren po aq pak parasysh në llogaritje sa akuariumet, shtretërit e ujit ose dehumidifikuesit.

Krahasoni konsumin tuaj të energjisë elektrike me atë të një familjeje të zakonshme
Krahasoni konsumin tuaj vjetor të energjisë elektrike sipas situatës së jetesës dhe numri i njerëzve që jetojnë në familje me atë të një familjeje tipike. Ju lutemi vini re se në rastin e banesave me shumë familje, kostot e përgjithshme tënuk janë të listuara në faturën individuale vjetore, por në kostot ndihmëse.

Konsumi familjar tipik i energjisë

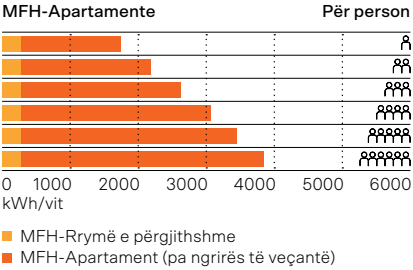

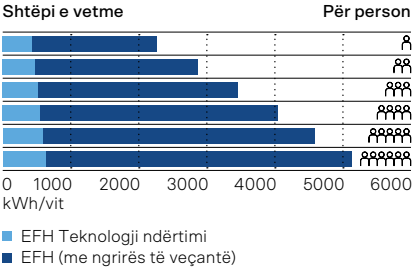

Informacione të detajuara
mund të gjenden në fletën e të dhënave familjare

Vëzhgoni etiketën e energjisë

Etiketa e energjisë ju ofron informacion mbi konsumin e energjisë elektrike dhe - në varësi të produktit - për nivelin e zhurmës,, efektin e larjes ose konsumin e ujit me një shikim. Kur blini, mund të krahasoni pajisjet brenda një grupi produktesh shpejt dhe me lehtësi.

Etiketa e energjisë e re është këtu

Nisur nga 01 Mars 2021 etiketa e energjisë është përdorur në Zvicër është përshtatur me direktivat e BE-së gradualisht. Shikoni këtu Etiketat e reja të energjisë

Etiketat e reja

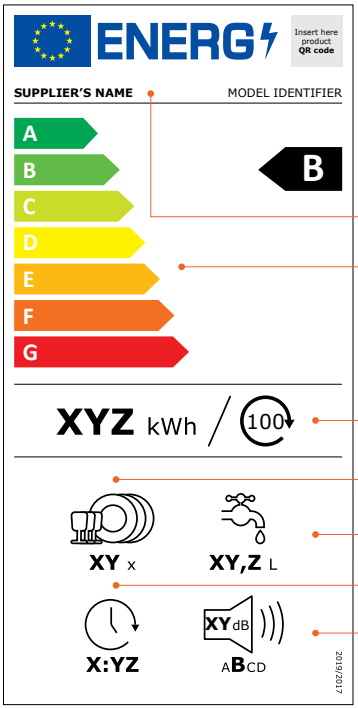

Kodi QR: Lidhja me informacionin e modelit në bazën e të dhënave evropiane të produkteve për etiketimin e konsumit të energjisë (baza e të dhënave EPREL), vullnetare në Zvicër

Emri i modelit të pajisjes

Klasat e eficencës së energjisë të pajisjes

Emri ose Marka e prodhuesit

Shkalla e klasave të efiçencës së energjisë nga A në G

Konsumi i energjisë të programit eko në kWh për 100 cikle funksionimi

Numri i cilësimeve të vendit për një ngarkesë standarde

Konsumimi i ujit të eko-programit në litra/cikël

Koha e eco programit

Emetimi i zhurmës në dB(A) re 1pW (fuqia e zërit)

Emërtimi i **rregullores evropiane**

Të gjitha informacionet në etiketën e energjisë mund të gjenden në faqen e internetit NEW LABEL. NEW LABEL iështë një iniciativë që mbështet kalimin në etiketën e re të energjisë 2021 në Zvicër. **www.newlabel.ch** ↗

Cilat pajisje me cilën etiketë të energjisë?
Në këtë tabelë mund të shihni se cilat kategori pajisjesh janë aktualisht të pajisura me etiketë e re (klasa më e lartë e efikasitetit: A) dhe që kanë ende etiketën e mëparshme (klasa më e lartë e efikasitetit: A^{+++}) janë siguruar.

Klasa e miratuar për shitje në Zvicër	A $^{+++}$	A^{++}	A^{+}	A	B	C	D	E	F	G
Pajisjet me një etiketë të re										
Frigoriferë dhe Ngrirës				■	■	■	■	■	■	■
Lavatriçet				■	■	■	■	■	■	■
Lavastoviljet				■	■	■	■	■	■	■
Llampat				■	■	■	■	■	■	■
Televizorët dhe monitorët				■	■	■	■	■	■	■
Pajisjet me një etiketë të tanishme										
Tharëse rrobash	■	■	■							
Furrat	■	■	■	■						
Aspiratorë nxjerrës	■	■	■	■	■	■	■			
Makineritë e kafes	■	■	■	■	■	■	■			
Kondicionerët e dhomës	■	■	■	■	■	■				

ⓘ Këshilla për blerjet e reja

- Kushtojini vëmendje etiketës së energjisë.
- Krahasoni pajisjet me efikasitet të energjisë sipas nevojave tuaja.
- Zgjidhni pajisje që plotësojnë nevojat tuaja për sa i përket madhësisë ose kapacitetit. Një pajisje shumë e madhe konsumon shumë energji elektrike në mënyrë të panevojshme.
- Nëse madhësia është e njëjtë, zgjidhni pajisjen me klasa e efikasitetit (jeshile e errët) më të madhe.
- Në portalin e krahasimit **topten.ch** ↗ ju mund të gjeni dhe krahasoni produktet më efikase në energji në Zvicër - nga sektori i familjes dhe shumë kategori të tjera. Kriteret dhe udhëzuesi i përzgjedhjes i përditësuar vazhdimisht.

Këshilla më e mirë e kursimit: Përdorni pajisjet siç duhet

Qoftë e re apo e vjetër: Në çdo pajisje shtëpiake është i përgjumur potenciali i kursimit të energjisë Falë këshillave tona, ju mund të mbroni lehtësisht mjedisin dhe portofolin tuaj.

Aparatet e kuzhinës

Këshilla për furrën

- Piqni me konvekcion në vend të nxehtësisë së sipërme dhe të poshtme.
- Hiqni dorë nga ngrohja paraprakisht dhe kurseni 20 për qind të energjisë.
- Fikeni furrën pesë minuta para përfundimit të pjekjes dhe përdorni nxehtësinë e mbetur.

Këshilla të tjera
për furrën

Këshilla për aspiratorët

- Përshtatni nivelin e saktë me mënyrën e gatimit dhe zgjidhni një shkallë të lartë për pjekjen dhe skuqjen e thellë dhe një shkallë të ulët për gatimin e perimeve.
- Kur është e mundur, gatuni me tenxhere dhe tigane të mbyllura. Përveç energjisë së kursyer, kjo redukton lëshimin e avullit të ujit, yndyrës dhe aromave në ajrin e dhomës.
- Pastroni ose zëvendësoni filtrat rregullisht.

Këshilla të tjera
për aspiratorët

Këshilla për frigoriferë dhe ngrirës

- Rregulloni temperaturën e frigoriferit tuaj deri ne 7 °C.
- Me frigoriferin tuaj, –18 °C është e mjaftueshme.
- Lëreni ushqimin e nxehtë të ftohet përpara se ta vendosni në frigorifer/ngrirës.
- Vendosni ushqimin për shkrirje në frigoriferin tuaj. Kjo ftoh pjesën e brendshme të pajisjes.

Këshilla të tjera
për frigoriferë dhe ngrirës

Këshilla për lavastoviljet

- Mos e nisni lavastoviljen derisa të mbushet, por mos e mbingarkoni.
- Zgjidhni programe me temperaturë të ulët ose ekonomike. Edhe pse zgjasin më shumë, ato mbrojnë mjedisin dhe pastrojnë më mirë.
- Shmangni shpëlarjen paraprake me ujë. Mjafton të hiqni papastërtitë e mëdha para se t'i vendosni.

Këshilla të tjera
për lavastoviljet

Këshilla për pajisjen e kafesë

- Nëse është e mundur– përdorni modalitetin e ruajtjes së energjisë. Pajisjet e reja të kafesë ndalojnë automatikisht mbajtjen e ujit të ngrohtë pas një periudhe kohe të përzgjedhur.
- Zhbllokoni rregullisht pajisjen tuaj të kafesë. Kjo zgjat jetëgjatësinë e tyre.
- Fikeni gjithmonë aparatin e kafesë pas përdorimit.

Këshilla të tjera
për makinerinë e kafes

Pajisjet e dhomës së lavanderisë

Këshilla për lavatriçen

- Lani vetëm kur kazani i rrobave të jetë plot dhe, nëse është e mundur, zgjidhni një temperaturë të ulët larjeje (20–30 gradë). Ju mbroni mjedisin dhe rrobat tuaja.
- Zgjidhni programin e kursimit, edhe nëse zgjat më shumë. Programi i shkurtër përdor shumë më tepër energji elektrike dhe ujë.
- Mos përdorni më shumë detergjent në temperatura të ulëta, sepse rrobat nuk do të jenë më të pastra.

Këshilla të tjera
për lavatriçen

Këshilla për tharëse e rrobave

- Kur është e mundur, lërini rrobat tuaja të thahen jashtë.
- Zgjidhni një tharëse me sensorë të integruar. Këto matin lagështinë në rroba dhe rregullojnë automatikisht kohën e tharjes.
- Zgjidhni programin «të thatë për hekurosje» në vend të «super të thatë».

Këshilla të tjera
për tharësen e rrobave

Kondicionerët e dhomës

Këshilla për kondicionerët e dhomës

- Ftohni hapësirën e banimit me masa të thjeshta: Fikni pajisjet shtëpiake të papërdorura dhe llamapt. Mbyllini grilat e dritares, kur dielli bie në fasadë. Mos e hapni dritaren nëse fasada tashmë është ngrohur, dhe është mirë që të ajroseni vetëm herët në mëngjes para lindjes së diellit.
- Zgjidhni një ventilator në vend të një kondicioneri dhome. Lëvizjet e ajrit ftohen dukshëm me konsum shumë më të ulët të energjisë.
- Shmangni përdorimin e pajisjeve të lëvizshme. Ata lëshojnë nxehtësinë në dhomë dhe për këtë arsye janë joefektive. Ata janë gjithashtu të zhurmshëm dhe konsumojnë shumë energji.

Këshilla të tjera
për kondicionerët e dhomës

Pajisje të dhomës së ndenjes

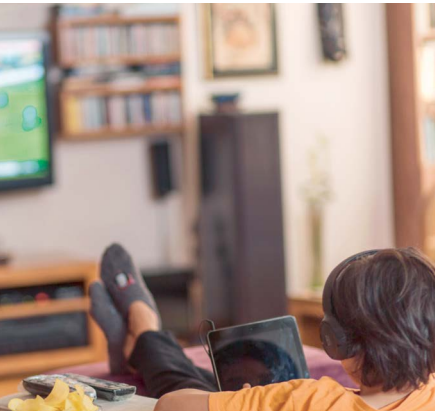

Këshilla për Televizorët

- Ulni rezolucionin e imazhit (HD, 4K ose 8K) dhe kështu ulni konsumin e energjisë.
- Gjithmonë fikni plotësisht televizorin dhe dekoderin. Kjo është e lehtë për t'u bërë me një ndërprerës të energjisë ose një prizë.
- Një televizor me një sistem kinemaje në shtëpi mund të dyfishojë konsumin e energjisë.

Këshilla të tjera
për televizorët

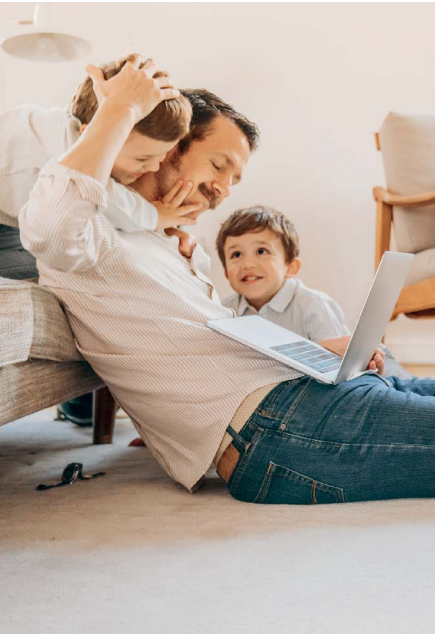

Këshilla për elektronikën e konsumit

- Preferoni pajisjet me bateri. Ata përdorin më pak energji elektrike sesa pajisjet me energji elektrike.
- Tek elektronika e konsumit është konsumi i energjisë gjatë ciklit të tij jetësor më e vogël se energjia e nevojshme për prodhimin e tyre dhe transportin e tyre. Pra, përdorni ato për aq kohë sa të jetë e mundur.
- Merrni kohë për t'u njohur me veçoritë e pajisjeve tuaja dhe aktivizoni cilësimet e kursimit të energjisë.
- Vendosini të gjitha pajisjet argëtuese (televizorët, set-top box, DVD, hi-fi, tastierë lojërash) në një prizë të përbashkët dhe të ndezshme me energji elektrike. Kur nuk është në përdorim, mund t'i fikni të gjitha pajisjet me vetëm një klik.

Këshilla të tjera
për elektronikën e konsumit

Pajisje zyre

Këshilla për punën nga shtëpia

- Një pajisje shumëfunksionale me një printer, fotokopjues, skaner dhe faks kursen shumë hapësirë. Në modalitetin e gatishmërisë, ai gjithashtu përdor më pak energji elektrike. Edhe në gjendjen e prodhimit gjithashtu ka përparësi: Ai konsumon më pak burime sesa pajisjet e pavarura.
- Përveç konsumit të energjisë së printerit, çdo faqe e printuar është gjithashtu një barrë Mjedisi. Printoni vetëm kur është e nevojshme. Dhe nëse po, atëherë e dyanshme në letër të ricikluar.
- Vendosini të gjitha pajisjet tuaja të zyrës në një prizë ndezur/fikur.të përbashkët. Me një lëvizje të dorës, të gjitha pajisjet fiken plotësisht dhe nuk konsumojnë energji në mënyrë të panevojshme në modalitetin e gatishmërisë.

Këshilla të tjera
për punën nga shtëpia

Kurseni energji falë ndriçimit efikas

Me dritë të bukur mund të krijoni një atmosferë të mrekullueshme në shtëpi. Përveç ndjenjës komode të mirëqenies, mund të arrini shumë më tepër me disa truke të thjeshta: Ju kurseni para dhe energji.

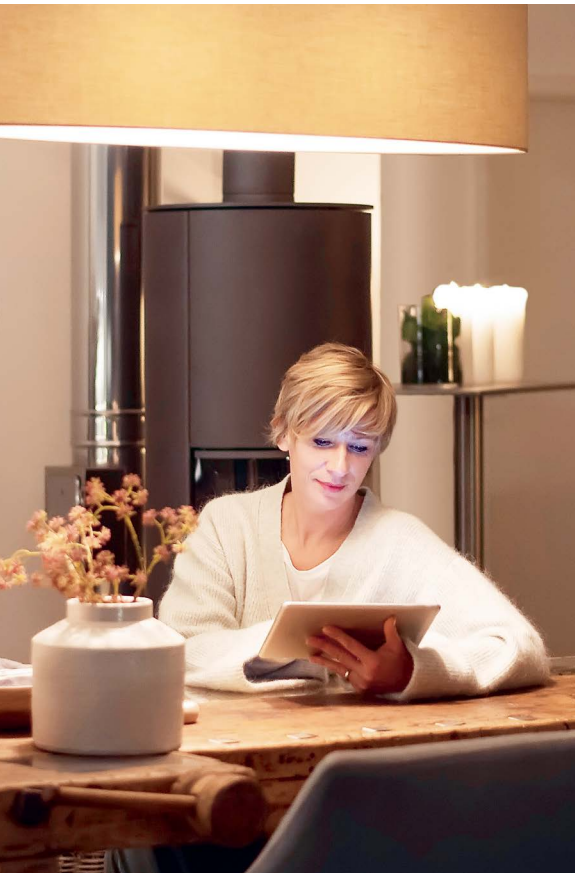

Mirë të dihet

Zgjidhni temperaturën e duhur të ngjyrës për dritat. Kjo është dhënë në Kelvin dhe bëhet një dallim midis të bardhës së ngrohtë (2700 deri në 3000 Kelvin), të bardhës neutrale (4000 Kelvin) dhe të bardhës së ditës (6500 Kelvin). Për dhomën e ndenjes dhe dhomën e gjumit është e bardhë e ngrohtë shumë e dashur, në banjë 4000 Kelvin janë të përshtatshme, për vendet e punës drita e bardhë ka një efekt stimulues.

Jo të gjitha llambat mund të zbehen. Megjithatë, ka një paralajmërim në paketimin e llambës nëse burimi i dritës nuk mund të zbehet ose mund të errësohet vetëm me çelësin e caktuar. Në rastin e dytë, prodhuesit duhet të ofrojnë një listë të çelsave pajtueshëm në faqen e tyre të internetit.

Këshilla për ndriçimin

- Për ndriçim efikas, nuk ka asnjë rrugë drejt LED. Teknologjia LED vendos standarde të reja në fushat e efiçencës së energjisë, cilësisë dhe jetëgjatësisë së shërbimit.
- Fikja, aty ku nuk nevojitet drita, kursen më shumë. Kontrollet e kohës, sensorëte lëvizjes, kontrollet e pranisë dhe të dritës së ditës ndihmojnë. Sidomos koridoret dhe shkallët, për ndriçimin e jashtëm dhe p.sh. në llambat e dyshemesë së zyrës, ato janë të dobishme.
- Sipërfaqet e ndritshme në dhomë mbështesin ndriçimin efikas. Llampadarët e errët, sipërfaqet dhe mobiljet e errta thithin dritën.
- Shmangni pajisjet që janë të vështira për t'u riparuar me llamba LED. Këto përfshijnë dritat me shufra halogjene me bazat R7s. Mund të jetë gjithashtu e vështirë me llamba halogjene shumë të vogla me pak hapësirë: Variantet LED janë shpesh më të mëdha (llojet e prizës G4, GY6.35 dhe G9).

Këshilla të tjera
për ndriçim efikas në shtëpinë tuaj

Ricikloni lehtësisht

Nëse një riparim ia vlen në rast defekti varet nga vjetërsia e pajisjes, kostot e riparimit dhe zhvillimi teknik i pajisjeve të reja.

Me pak aftësi manuale mund të zëvendësoni shumë pjesë të veshjes si p.sh Vulosjet ose menteshat e derës vetë. Dëmet e vogla mund të riparohen gjithashtu shpesh e rregulloni vetë Zakonisht mund të merrni pjesët e duhura rezervë deri në dhjetë vjet pas përfundimit të prodhimit të një modeli. Nëse nuk jeni të sigurt, ne do t'ju këshillojmë një specialist gjithmonë me kënaqësi.

Ricikloni lehtësisht
Riciklimi i siguron industrisë lëndë të para të ripërdorshme dhe të vlefshme dhe mbron mjedisin. Prandaj, duhet t'i dorëzoni pa pagesë pajisjet elektrike dhe llambat e përdorura në një dyqan që ofron produkte të tilla të ngjashme. Nuk ka rëndësi se ku e keni blerë produktin tuaj. Ju gjithashtu mund ta hidhni atë pa pagesë në një pikë të specializuar grumbullimi.

www.erecycling.ch/en ↗
SENS eRecycling ju ofron një përmbledhje të pikave të asgjësimit.

www.swico.ch/en/recycling/ ↗
SWICO Recycling ju ofron më shumë informacion rreth riciklimit të pajisjeve elektronike.

Dëshmi me foto:
iStock: f. 2–3 (sipër), f. 11 (sipër), f. 13,
f. 14 (poshtë);
Shutterstock: f. 3, f. 5, f. 9–10, f. 12
(poshtë), f. 14 (sipër), f. 15, f. 17, f. 19;
Getty Images: Foto kopertine, f. 16, f. 18;
Pexels: f. 11 (poshtë), f. 12 (sipër);
Simon Iannelli: f. 8

EnergieSchweiz
Bundesamt für Energie BFE
Pulverstrasse 13
CH-3063 Ittigen
Postadresse: CH-3003 Bern

Infoline 0848 444 444
infoline.energieschweiz.ch

energieschweiz.ch
energieschweiz@bfe.admin.ch
twitter.com/energieschweiz

Zyra:
bundespublikationen.admin.ch
Numri i artikullit 805.902.ALB

02.2023 800 860527557